

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล การอุปถัมภ์จากครอบครัว และการบริการสุขภาพในชุมชน กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง 300 คน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรียงตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร การอุปถัมภ์จากครอบครัว การบริการสุขภาพในชุมชน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และลักษณะครอบครัว

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล การอุปถัมภ์จากครอบครัว 4 ด้าน และการบริการสุขภาพในชุมชน กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 5 วิเคราะห์กลุ่มตัวพยากรณ์ ที่ใช้พยากรณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร

สัญลักษณ์ทางสถิติ

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

R แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

R^2 แทน สัมประสิทธิ์การอธิบายความแปรผัน (Coefficient of Determination)

R^2 change แทน สัมประสิทธิ์การพยากรณ์เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ทีละตัว

a แทน ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

b แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

B แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

F แทน อัตราส่วนเอฟ (F) ที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์

S.E.b แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ b

S.E.est แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์

Y' แทน คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ได้จากการพยากรณ์ต่างๆ ในรูปคะแนนดิบ

Z' แทน คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ได้จากการพยากรณ์ต่างๆ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และลักษณะครอบครัว

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	184	61.3
ชาย	116	38.7
อายุ		
60-74 ปี	255	85.0
75 ปีขึ้นไป	45	15.0
สถานภาพสมรส		
สามีภรรยาอยู่ร่วมกัน	143	47.7
ไม่มีสามีภรรยาอยู่ร่วมกัน (โสด หม้าย หย่าแยก)	157	52.3
	(โสด 4)	(1.3)
	(หม้าย 139)	(46.3)
	(หย่าแยก 14)	(4.7)
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	276	92.0
มัธยมศึกษาและสูงกว่า	24	8.0
ลักษณะครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	186	62.0
ครอบครัวขยาย	114	38.0

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุเพศหญิง 184 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 เป็นผู้สูงอายุเพศชาย 116 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-74 ปี จำนวน 255 คน ที่เหลือมีอายุตั้งแต่ 75 ปีขึ้นไป จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 85.0 และ 15.0 ตามลำดับ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสในกลุ่ม โสด หม้าย หย่าแยก จำนวน 157 คน มีสามีภรรยาอยู่ร่วมกัน จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 52.3 และ 47.7 ตามลำดับ มีผู้สูงอายุที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาสูงถึง 276 คน และจบการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 92.0 และ 8.0 ตามลำดับ ลักษณะครอบครัวที่ผู้สูงอายุอยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 62.0 เป็นครอบครัวขยาย จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการทำงานเพื่อการเลี้ยงชีพ สุขภาพอนามัย กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย การมีส่วนร่วมในชุมชน

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การทำงานเพื่อการเลี้ยงชีพ		
คงบทบาทการทำงานเพื่อการเลี้ยงชีพสูง	27	9.0
คงบทบาทการทำงานเพื่อการเลี้ยงชีพปานกลาง	93	31.0
ไม่ได้คงบทบาทการทำงานเพื่อการเลี้ยงชีพ	180	60.0
สุขภาพอนามัย		
การรับรู้สุขภาพตนเองว่าแข็งแรงดี	89	29.7
การรับรู้สุขภาพตนเองว่าไม่ค่อยแข็งแรง	142	47.3
การรับรู้สุขภาพตนเองว่าไม่แข็งแรงเลย	69	23.0
กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย		
มั่นคงมาก	36	12.0
มั่นคงปานกลาง	136	45.3
ไม่มั่นคง	128	42.7
การมีส่วนร่วมในชุมชน		
มีส่วนร่วมมาก	51	17.0
มีส่วนร่วมปานกลาง	125	41.7
มีส่วนร่วมน้อย	124	41.3

จากตารางที่ 4 กลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้คงบทบาทการทำงานเพื่อการเลี้ยงชีพ จำนวน 180 คน รองลงมาคงบทบาทการทำงานเพื่อการเลี้ยงชีพปานกลาง จำนวน 93 คน และคงบทบาทการทำงานเพื่อการเลี้ยงชีพสูง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0, 31.0 และ 9.0 ตามลำดับ ในด้านของสุขภาพอนามัยพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่รับรู้สุขภาพตนเองว่าไม่ค่อยแข็งแรง จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 รับรู้สุขภาพตนเองว่าแข็งแรงดี 89 คน และรับรู้สุขภาพตนเองว่าไม่แข็งแรงเลย 69 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 และ 23.0 ตามลำดับ ความคิดเห็นของผู้สูงอายุในด้านกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยพบว่า มีความมั่นคงปานกลาง จำนวน 136 คน ไม่มีความมั่นคงจำนวน 128 คน และมีความมั่นคงมาก จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3, 42.7, และ 12.0 ตามลำดับ ในด้านของการมีส่วนร่วมในชุมชนของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุมีระดับของการมีส่วนร่วมปานกลาง ใกล้เคียงกับมีส่วนร่วมน้อย คือ จำนวน 125 คน และ 124 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 และ 41.3 ตามลำดับ ที่เหลือมีส่วนร่วมมาก จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร การอุปถัมภ์จากครอบครัว การบริการสุขภาพในชุมชน

ตารางที่ 5 จำนวน และร้อยละ ของผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับคุณภาพชีวิต

ระดับคุณภาพชีวิต (ค่าเฉลี่ย)	จำนวนคน	ร้อยละ
ระดับสูงมาก (4.50-5.00)	1	0.3
ระดับสูง (3.50-4.49)	60	20.0
ระดับปานกลาง (2.50-3.49)	223	74.3
ระดับต่ำ (1.50-2.49)	16	5.3
ระดับต่ำมาก (1.00-1.49)	0	0.0

จากตารางที่ 5 ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.3 รองลงมาคือระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 20.0 และน้อยที่สุดคือระดับต่ำมาก คิดเป็นร้อยละ 0.0

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายข้อ

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	X	SD	ระดับ
เมื่อทวนนึกถึงความหลัง ท่านภูมิใจในตัวเองอยู่มาก	3.51	1.07	สูง
เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้วท่านมีชีวิตชีวามากกว่าเขา	3.40	1.07	ปานกลาง
ท่านได้รับความสมหวังในชีวิตไม่ใช่น้อย	3.39	1.01	ปานกลาง
ท่านยังดูกระฉับกระเฉงดีเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นวัยเดียวกัน	3.38	1.08	ปานกลาง
สิ่งต่าง ๆ ที่ท่านทำยังคงเป็นสิ่งที่น่าสนใจเหมือนเช่นเคย	3.33	.94	ปานกลาง
ปัจจุบันนี้ เป็นเวลาที่น่ายินดีที่สุดในชีวิตของท่าน	3.32	1.13	ปานกลาง
ปัจจุบันนี้ เป็นเวลาที่ดีที่สุดในชีวิตของท่าน	3.29	1.00	ปานกลาง
ในช่วงชีวิตที่ผ่านมาท่านรู้สึกโชคดียิ่งกว่าคนอื่น ๆ ที่ท่านรู้จัก	3.26	1.03	ปานกลาง
ท่านหวังว่าเวลาข้างหน้าจะมีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้นกับท่านเหมือนเช่นปัจจุบัน	3.25	.90	ปานกลาง
ทวนนึกถึงความหลังแล้ว ท่านสมหวังในสิ่งสำคัญ ๆ ที่อยากได้	3.19	1.03	ปานกลาง
เมื่ออายุมากขึ้นท่านรู้สึกสุขสบายมากกว่าที่เคยคิดไว้	3.18	1.06	ปานกลาง
สิ่งที่คุณทำส่วนมากไม่ซ้ำซากและไม่น่าเบื่อ	3.16	1.06	ปานกลาง
หากตั้งต้นชีวิตใหม่ได้ ท่านจะขอกลับไปตั้งต้นใหม่อีก	3.11	1.23	ปานกลาง
ชีวิตของท่านเวลานี้สุขสบายตามที่ท่านคิดไว้	2.92	1.06	ปานกลาง
ท่านรู้สึกสุขสบายเหมือนเมื่ออายุยังน้อยอยู่	2.85	1.05	ปานกลาง
ใคร ๆ จะว่าอย่างไรก็ตาม ท่านรู้สึกว่าสังคมโดยทั่วไปกำลังดีขึ้น	2.84	1.02	ปานกลาง
ท่านยังมีแผนการที่จะทำอะไร ๆ ในเวลาข้างหน้าอยู่อีก	2.83	1.02	ปานกลาง
ท่านไม่ได้รู้สึกว่าแก่เฒ่าและค่อนข้างจะอ่อนแรง	2.49	1.02	ต่ำ
รวม	3.51	.42	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เมื่อทวนนึกถึงความหลังท่านภูมิใจในตัวเองอยู่มาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51 รองลงมาคือ เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้วท่านมีชีวิตชีวามากกว่าเขา และท่านได้รับความสมหวังในชีวิตไม่ใช่น้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.40 และ 3.39 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านไม่ได้รู้สึกว่าแก่เฒ่าและค่อนข้างจะอ่อนแรง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.49

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการอุปถัมภ์จากครอบครัว
จำแนกเป็นรายด้าน

การอุปถัมภ์ จากครอบครัวรายด้าน		ระดับการอุปถัมภ์จากครอบครัว					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
		ต่ำมาก	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก			
ด้านอัตมโนคติ (%)		0.7	10.3	38.3	48.0	2.7	3.42	.74	ปานกลาง
ด้านสรีรวิทยา (%)		3.3	17.3	27.7	46.7	5.0	3.32	.93	ปานกลาง
ด้านบทบาทหน้าที่ (%)		0.7	17.3	44.2	36.3	1.0	3.20	.75	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์ที่ พัวพัน									
ระหว่างกัน (%)		6.7	15.0	42.0	33.0	3.3	3.11	.93	ปานกลาง
รวมร้อยละ		1.0	19.0	49.3	30.0	0.7	3.10	.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 การอุปถัมภ์จากครอบครัวจำแนกเป็นรายด้าน ทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอัตมโนคติ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.42 รองลงมาคือด้านสรีรวิทยา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.32 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความสัมพันธ์ที่พัวพันระหว่างกัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.11

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านสรีรวิทยา
จำแนกเป็นรายชื่อ

การอุปถัมภ์จากครอบครัว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่าน			
ไม่ขัดข้องถ้าท่านต้องการนอนพักตอนกลางวัน	3.80	1.02	สูง
พาไปพบแพทย์เมื่อท่านมีอาการผิดปกติที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ	3.76	1.02	สูง
ดูแลให้ท่านรับประทานยาเมื่อไม่สบาย	3.61	1.04	สูง
ดูแลพื้นห้องน้ำเพื่อป้องกันการลื่นหกล้ม	3.42	1.16	ปานกลาง
จัดหายาสามัญประจำบ้านไว้ใช้ในยามจำเป็น	3.39	1.10	ปานกลาง
จัดหาอาหารที่มีประโยชน์กับท่าน เช่น ผัก ผลไม้ ปลา ฯลฯ	3.30	1.17	ปานกลาง
จัดหาเครื่องดื่มน้ำร้อนร่างกาย เช่น นม โอวัลติน ฯลฯ	3.26	1.20	ปานกลาง
จัดให้มีแสงสว่างอย่างเพียงพอในบ้านที่ท่านอยู่อาศัย	3.26	1.17	ปานกลาง
ยืมตีพาท่านเดินทางไปธุระนอกบ้าน	3.22	1.25	ปานกลาง
จัดที่พักให้มีอากาศถ่ายเทได้ดี	3.18	1.23	ปานกลาง
จัดที่พักเป็นสัดส่วนให้กับท่าน	3.17	1.24	ปานกลาง
ดูแลความสะดวกของเครื่องนอนให้ท่าน	3.16	1.21	ปานกลาง
จัดหาของใช้ในชีวิตรประจำวันให้ตามความเหมาะสม	3.08	1.19	ปานกลาง
จัดหาเสื้อผ้าที่เหมาะสมกับท่าน	3.05	1.19	ปานกลาง
กระตุ้นให้ท่านออกกำลังกายตามสมควรแก่อายุ	2.96	1.17	ปานกลาง
รวม	3.31	.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 การอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านสรีรวิทยา จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่านไม่ขัดข้องถ้าท่านต้องการนอนพักตอนกลางวัน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.80 รองลงมาคือ บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่านพาไปพบแพทย์เมื่อท่านมีอาการผิดปกติที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่านกระตุ้นให้ท่านออกกำลังกายตามสมควรแก่อายุ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.96

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านอัตมโนคติ
จำแนกเป็นรายข้อ

การอุปถัมภ์จากครอบครัว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่าน			
ไม่เคยให้ท่านอยู่บ้านตามลำพังทุกครั้งเมื่อมีการไปเที่ยวพักผ่อน	3.66	1.14	สูง
มีเวลาพูดคุยกับท่าน	3.60	1.10	สูง
บอกกล่าวท่านเมื่อจะเข้า-ออกจากบ้าน	3.60	1.10	สูง
ให้โอกาสท่านได้เลือกดูรายการโทรทัศน์ตามความต้องการของท่าน	3.59	.99	สูง
ใส่ใจตามอาการเปลี่ยนแปลง/ทุกซุซของท่าน	3.45	1.03	ปานกลาง
พร้อมที่จะรับฟังปัญหาของท่าน	3.38	1.05	ปานกลาง
ซื้อหาของที่ท่านชอบมาให้	3.32	1.09	ปานกลาง
รับประทานอาหารพร้อมกันกับท่านอย่างน้อยวันละ 1 มื้อ	3.06	1.19	ปานกลาง
ตั้งใจฟังท่านเล่าเรื่องราวต่าง ๆ จนจบทุกครั้ง	3.01	1.06	ปานกลาง
รวม	3.41	.67	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 การอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านอัตมโนคติ จำแนกเป็นรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่านไม่เคยให้ท่านอยู่บ้านตามลำพังทุกครั้งเมื่อมีการไปเที่ยวพักผ่อน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.66 รองลงมา มีเท่ากัน 2 ข้อ คือ บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่าน มีเวลาพูดคุยกับท่าน และ บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่านบอกกล่าวท่านเมื่อจะเข้า-ออกจากบ้าน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.60 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่านตั้งใจฟังท่านเล่าเรื่องราวต่าง ๆ จนจบทุกครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.01

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านบทบาทหน้าที่ จำแนกเป็นรายข้อ

การอุปถัมภ์จากครอบครัว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่าน			
ไว้วางใจให้ท่านช่วยดูแลหลานหรือทำงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ	3.52	1.11	สูง
วันหนึ่ง ๆ ท่านไม่เคยรู้สึกว่างงานมากจนทำให้เบื่อ	3.47	1.16	ปานกลาง
ให้โอกาสท่านที่จะว่ากล่าวตักเตือนคนในครอบครัว	3.40	1.09	ปานกลาง
สนับสนุนให้ท่านมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนบ้านของท่าน	3.18	1.11	ปานกลาง
มาปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับท่าน	3.14	1.15	ปานกลาง
สนับสนุนให้ท่านเป็นสมาชิกของชมรมกลุ่มในชุมชน	2.89	1.30	ปานกลาง
แนะนำให้ท่านทำงานอดิเรก	2.77	1.14	ปานกลาง
จัดหาอุปกรณ์ในการทำงานอดิเรกให้ท่าน	2.54	1.15	ปานกลาง
รวม	3.11	.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 การอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านบทบาทหน้าที่ จำแนกเป็นรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่าน ไว้วางใจให้ท่านช่วยดูแลหลานหรือทำงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.52 รองลงมาคือ วันหนึ่ง ๆ ท่านไม่เคยรู้สึกว่างงานมากจนทำให้เบื่อ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.47 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่านจัดหาอุปกรณ์ในการทำงานอดิเรกให้ท่าน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.54

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านความสัมพันธ์พึงพาระหว่างกัน จำแนกเป็นรายชื่อ

การอุปถัมภ์จากครอบครัว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่าน			
จัดหาอุปกรณ์ให้ท่านได้รับรู้ข่าวสารเช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ	3.44	1.14	ปานกลาง
คอยเตือนให้ท่านทราบเมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา	3.27	1.22	ปานกลาง
ให้เงินท่านไว้พอเพียงสำหรับใช้จ่ายประจำวัน	3.25	1.17	ปานกลาง
ชักชวนท่านไปทำบุญเมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา	3.24	1.21	ปานกลาง
จัดหาอุปกรณ์สำหรับปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาให้ท่าน	3.17	1.21	ปานกลาง
สนับสนุนให้ท่านได้รู้จักและพูดคุยกับคนต่างวัย	3.00	1.17	ปานกลาง
เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกครอบครัวให้ท่านได้รับรู้	2.93	1.11	ปานกลาง
ติดต่อโทรศัพท์ หรือส่งจดหมายให้ท่าน	2.91	1.23	ปานกลาง
พาท่านไปร่วมงานรื่นเริง หรืองานเทศกาลประจำปี	2.80	1.20	ปานกลาง
พาท่านไปเยี่ยมญาติหรือเพื่อนสนิท	2.72	1.23	ปานกลาง
รวม	3.07	.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 การอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านความสัมพันธ์พึงพาระหว่างกัน จำแนกเป็นรายชื่อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่านจัดหาอุปกรณ์ให้ท่านได้รับรู้ข่าวสาร เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.44 รองลงมาคือ บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่านคอยเตือนให้ท่านทราบเมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา โดยมีค่าเฉลี่ย 3.27 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุตรหลานหรือญาติที่อยู่ด้วยกันกับท่านพาท่านไปเยี่ยมญาติหรือเพื่อนสนิท โดยมีค่าเฉลี่ย 2.72

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการรับรู้การบริการสุขภาพในชุมชน จำแนกเป็นรายข้อ

การบริการสุขภาพในชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
เมื่อมีอาการเจ็บป่วยรุนแรง ท่านสามารถไปรับการรักษาในโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้ที่สุดได้ตลอด 24 ชั่วโมง	.87	.34	สูง
ถ้าคนในครอบครัวท่านมีปัญหาในการดูแลท่าน สามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านได้	.80	.40	สูง
ท่านสามารถรับรู้ข่าวสาร คำชี้แนะทางด้านสุขภาพจากอาสาสมัครชุมชนได้	.77	.42	ปานกลาง
เมื่อท่านเจ็บป่วยเล็กน้อย ท่านสามารถขอรับยาจากบริการทางสุขภาพในชุมชนได้	.75	.44	ปานกลาง
ท่านสามารถขอรับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ คำแนะนำทางด้านสุขภาพ จากเจ้าหน้าที่ทางด้านสุขภาพได้	.69	.46	ปานกลาง
ถ้าครอบครัวท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของท่าน สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหากับเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ได้	.67	.47	ปานกลาง
ปัจจุบันมีหน่วยบริการสุขภาพตามบ้านที่สามารถให้คำชี้แนะแก่ผู้สูงอายุที่บ้านได้	.64	.48	ปานกลาง
ท่านรู้ว่าเพื่อนบ้านสามารถช่วยเหลือท่านได้ในยามคับขัน	.62	.49	ปานกลาง
ปัจจุบันมีหน่วยบริการสุขภาพตามบ้านของรัฐ คอยติดตามดูแลภาวะการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุที่บ้าน	.61	.49	ปานกลาง
ท่านสามารถใช้บัตรผู้สูงอายุไปรับบริการจากสถานพยาบาลของรัฐ และหรือ กทม. ได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	.53	.50	ปานกลาง
รวม	.69	.29	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 ผู้สูงอายุมีคะแนนการรับรู้ถึงการบริการสุขภาพในชุมชน ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในข้อที่ว่า เมื่อมีอาการเจ็บป่วยรุนแรง ท่านสามารถไปรับการรักษาในโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้ที่สุดได้ตลอด 24 ชั่วโมง เท่ากับ .87 รองลงมาคือข้อความที่ว่า ถ้าคนในครอบครัวท่านมีปัญหาในการดูแลท่าน สามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านได้ โดยมีคะแนนเฉลี่ย .80 ซึ่งจัดอยู่ในระดับสูงทั้ง 2 ข้อ ส่วนข้อความที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านสามารถใช้บัตรผู้สูงอายุไปรับบริการจากสถานพยาบาลของรัฐ และหรือ กทม. ได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย โดยมีคะแนนเฉลี่ย .53 รองลงมาคือ ปัจจุบันมีหน่วยบริการสุขภาพตามบ้านของรัฐคอยติดตามดูแลภาวะการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุที่บ้าน โดยมีคะแนนเฉลี่ย .61

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และลักษณะครอบครัว

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และลักษณะครอบครัว

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	$\bar{X}$	SD.	t
เพศ				
หญิง	184	3.08	.41	-3.71*
ชาย	116	3.26	.40	
อายุ				
60 - 74 ปี	255	3.15	.42	-.01
75 ปีขึ้นไป	45	3.15	.41	
สถานภาพสมรส				
สามีภรรยาอยู่ร่วมกัน	143	3.25	.40	3.92*
ไม่มีสามีภรรยาอยู่ร่วมกัน (กลุ่มโสด หม้าย หย่า แยก)	157	3.06	.42	
ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	276	3.12	.42	-3.86*
มัธยมศึกษาและสูงกว่า	24	3.46	.30	
ลักษณะครอบครัว				
ครอบครัวเดี่ยว	186	3.15	.40	-.13
ครอบครัวขยาย	114	3.15	.44	

*p < .05

จากตารางที่ 13 ผู้สูงอายุเพศชาย มีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุเพศหญิง ($\bar{X}$ = 3.26, 3.08 ; SD = .40, .41 ตามลำดับ) ผู้สูงอายุที่อยู่ด้วยกันกับสามีหรือภรรยา มีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุกลุ่มโสด หม้าย หย่าแยก ($\bar{X}$ = 3.25, 3.06 ; SD = .40, .42 ตามลำดับ) ผู้สูงอายุที่จบชั้นมัธยมศึกษาและสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่จบชั้นประถมศึกษา ($\bar{X}$ = 3.46, 3.12 ; SD = .30, .42 ตามลำดับ) โดยทั้งหมดมีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ และลักษณะครอบครัวมีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การอุปถัมภ์จากครอบครัว 4 ด้าน และการบริการสุขภาพในชุมชน กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การทำงานเพื่อการเลี้ยงชีพ สุขภาพอนามัย กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย การมีส่วนร่วมในชุมชน ลักษณะครอบครัว กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	เพศ	อายุ	สมรส	ศึกษา	ทำงาน	สุขภาพ	ที่อยู่	ส่วนร่วม	ครอบครัว	QOL
เพศ (sex)	1.000									
อายุ (age)	.036	1.000								
สมรส (marry)	.339*	-.189*	1.000							
การศึกษา (edu)	.202*	-.086	.271*	1.000						
การทำงาน (work)	.083	-.041	.071	.258*	1.000					
สุขภาพ (health)	.186*	-.105	.179*	.223*	.273*	1.000				
ที่อยู่อาศัย (resi)	.079	.059	.199*	.251*	.177	.205*	1.000			
ส่วนร่วม (part)	.099	-.177*	.143*	.242*	.019	.328*	.175*	1.000		
ครอบครัว (family)	-.043	.051	-.101	-.026	-.229*	-.085	.023	-.011	1.000	
QOL	.210*	-.028	.222*	.176*	.193*	.303*	.343*	.217*	.008	1.000

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การทำงานเพื่อการเลี้ยงชีพ และการมีส่วนร่วมในชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .210, .222, .176, .193$ และ $.217$ ตามลำดับ) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสุขภาพอนามัย และกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .303$ และ $.343$ ตามลำดับ) ส่วนอายุ และลักษณะครอบครัว มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง การอุปถัมภ์จากครอบครัว 4 ด้าน คือ ด้าน สรีรวิทยา ด้านอัตมโนคติ ด้านบทบาทหน้าที่ ด้านความสัมพันธ์พึ่งพา ระหว่างกัน และการบริการสุขภาพในชุมชน กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุใน ชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	สรีรวิทยา	อัตมโนคติ	บทบาท	พึ่งพา	บริการสุขภาพ	คุณภาพชีวิต
สรีรวิทยา (physic)	1.000					
อัตมโนคติ (self)	.696*	1.000				
บทบาท (role)	.609*	.677*	1.000			
พึ่งพา (depen)	.699*	.720*	.695*	1.000		
บริการ (service)	.253*	.133*	.284*	.193*	1.000	
คุณภาพชีวิต (QOL)	.419*	.408*	.446*	.425*	.227*	1.000

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 การอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านสรีรวิทยา ด้านอัตมโนคติ ด้าน บทบาทหน้าที่ และด้านความสัมพันธ์พึ่งพา ระหว่างกัน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปาน กลางกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($r = .419, .408, .446$ และ $.425$ ตามลำดับ) ส่วนการบริการสุขภาพใน ชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .227$)

ตอนที่ 5 กลุ่มตัวพยากรณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร และเสนอสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 16 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b แต่ละตัวที่ใช้พยากรณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวพยากรณ์	b	S.E.b	Beta	t	sig T
ปัจจัยส่วนบุคคล					
เพศ	1.104	.832	.072	1.328	.185
อายุ	-.040	.061	-.035	-.658	.511
สถานภาพสมรส	.821	.852	.055	.964	.336
ระดับการศึกษา	-.040	.156	-.014	-.255	.799
การทำงานเพื่อการเลี้ยงชีพ	.153	.164	.053	.930	.353
สุขภาพอนามัย	.379	.206	.103	1.836	.067
กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	.921	.278	.183	3.314	.001
การมีส่วนร่วมในชุมชน	-.114	.222	-.033	-.513	.608
ลักษณะครอบครัว	.639	.805	.041	.794	.428
การอุปถัมภ์จากครอบครัว					
ด้านสรีรวิทยา	.743	.685	.087	1.085	.279
ด้านอัตมโนคติ	.827	.938	.073	.882	.378
ด้านบทบาทหน้าที่	1.541	.863	.147	1.786	.075
ด้านความสัมพันธ์ซึ่งพาระหว่างกัน	.827	.697	.100	1.186	.237
การบริการสุขภาพในชุมชน	1.917	1.582	.073	1.211	.227
(constant)	39.141	4.628		8.457	.000
Multiple R = .560 S.E. = 6.369 p = .000					
Multiple R ² = .314 overall F = 9.310					

* p < .05

จากตารางที่ 16 ตัวพยากรณ์ทั้ง 14 ตัว ไม่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร แต่เมื่อตรวจดูค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) พบว่า กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า alpha เท่ากับ .001

ตารางที่ 17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของ b แต่ละตัว ที่ใช้พยากรณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวพยากรณ์	b	S.E.b	Beta	t	sig T
การอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านบทบาทหน้าที่ (health)	.146	.037	.250	3.906	.000
กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย (resi)	.059	.015	.209	4.036	.000
การอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านสรีรวิทยา (physic)	.081	.030	.170	2.686	.008
สุขภาพอนามัย (role)	.025	.011	.122	2.284	.023
(constant)	2.073	.101		20.526	.000
Multiple R = .540 S.E. = 6.361 p = .000					
Multiple R ² = .291 overall F = 30.335					

* P < .05

จากตารางที่ 17 ตัวพยากรณ์ 4 ตัว คือ การอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านบทบาทหน้าที่ กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย การอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านสรีรวิทยา และสุขภาพอนามัย สามารถอธิบายคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.540 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .291 ($r^2 = .291$) แสดงว่าตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 29.1 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (b) และทดสอบความมีนัยสำคัญของตัวแปรแต่ละตัวพบว่า การอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านบทบาทหน้าที่ กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย การอุปถัมภ์จากครอบครัวด้านสรีรวิทยา และสุขภาพอนามัย มีค่าคะแนนมาตรฐาน (B) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมี Beta เท่ากับ .250, .209, .170 และ .122 ตามลำดับ และสามารถเขียนสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 37.32 + 2.63 \text{ role} + 1.06 \text{ resi} + 1.46 \text{ physic} + .45 \text{ health}$$

สมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = .25 Z_{\text{role}} + .21 Z_{\text{resi}} + .17 Z_{\text{physic}} + .12 Z_{\text{health}}$$